

צ'יזבט לשעת לילה

מקורו של המונח 'צ'יזבט' במילה הערבית צ'יזב, שפירושה כזב. הצ'יזבט הוא סיפור שכולו, רובו, או חלקו שקר, הגזמה או מתיחה ו/או שלושתם יחד ו/או אף לא אחד מהם. צ'יזבט הוא סיפור שכולם יודעים שהמדובר בסיפור המצוץ מן האצבע ובכל זאת נהנים לשמוע אותו שוב ושוב.

נהוג לספר בערב ל"ג בעומר צ'יזבט (לעיתים מאוד מפחיד)

כדי להשאר ערים עד מאוחר

צ'יזבט עם מוסר השכל...

היה היה איש צעיר ובטלן, שחיפש אחר דרכים קלות להשגת אוכל ללא מאמץ. יום אחד, בזמן חיפושיו אחר מזון, ראה הבטלן עצים עם פירות עסיסיים ומפתים בתוך שטחו של מטע. הוא הסתכל סביב כדי לוודא שאיש לא שומר על העצים, ואז החליט לחטוף במהרה כמה שיותר מפירותיהם.

ברגע שהחל הבטלן לטפס על אחד העצים, הבחין בו הבעלים של המטע, שהיה קשיש וחלש, והחל להתקדם לעברו בלאות עם קלשון בידו כדי לסלק אותו. הבטלן הבחין באיש הקשיש ובקלשון החד שבידו, לכן הוא קפץ מיד לאדמה ורץ להתחבא ביער הסמוך למקום. כעבור כמה זמן שבו הלך ביער עם בטן ריקה, ראה הבטלן שועל שגרר את עצמו על שתי רגליו הקדמיות. רגליו האחוריות של השועל היו שבורות, והבטלן שאל את עצמו "איך השועל הזה יכול להמשיך לחיות כך? הרי הוא צריך לצוד מזון כדי להישאר בחיים, ובנוסף, הוא לא יכול לברוח מפני טורפים אחרים!"

לפתע הגיח זאב ענק מבין העצים עם חתיכת בשר בפיו. כל חיות היער ברחו מפניו, ארנבים, סנאים ושאר יצורים קטנטנים, אך השועל לא יכול היה לברוח. הבטלן שקשקש מפחד בעצמו והחל מיד לטפס על העץ הקרוב ביותר. כשהגיע לענף שעליו יכול היה לשבת, ראה שהשועל אפילו לא מנסה לברוח, אלא ההפך - הוא גרר את עצמו לכיוון הזאב!

מה שקרה אז הדמים את הבטלן - הזאב השאיר את חתיכת הבשר לפני השועל והלך לו. השועל החל לאכול בהנאה את חתיכת הבשר, ובאותו הרגע הבטלן הבין דבר שהפחית בו תקווה; "זהו סימן משמים!" הוא חשב, והרגיש שיד אלוהים התערבה במקרה. אם דבר שכזה קרה אז הרי שלא יישארו תוכנית עבור כל יצור חי, כך שחייבת להיות תוכנית אלוהית גם עבורו, ובקרוב מאוד יקרה לו נס דומה.

הבטלן ירד מן העץ, התיישב לצד שביל שעבר בתוך היער וחיכה, כמו השועל המסכן, שמישהו יבוא ויאכיל אותו. הזמן עבר, והבטלן המשיך להסתכל ימינה ושמאלה להמשיך השביל, מבלי לאבד תקווה. הוא ישב שם יומיים שלמים מבלי לאכול, עד שלבסוף החליט שהאל אינו רחום כמו שחשב, אלא אכזרי משום ששכח ממנו לגמרי. עם בטן ריקה התחיל הבטלן ללכת לאורך השביל ללא מטרה וללא תקווה.

כעבור מספר שעות פגש הבטלן איש זקן שנסע בכרכרה וביקש ממנו עזרה. האיש הזקן היה אדיב מאוד, וחלק איתו מזון ומים. הבטלן הודה לו ובזמן שאכלו יחדיו, הוא סיפר לו על המקרה שראה ביער. כשסיים את הסיפור, שאל הבטלן את האיש הזקן: "איך יכול להיות שאלוהים מראה רחמים לשועל מסכן, אבל גורם לי לגנוע ברעב במשך ימים שלמים באכזריות שאין כמותה?"

האיש הזקן חייך ואמר: "צדקת בכך שהאל הוא רחום, ושיש לו תוכנית עבור כולם. גם עבורך יש לאל תוכנית, אך לא הבנת נכון את הסימן שהוא שלח לך."

"למה אתה מתכוון?" שאל הבטלן את האיש הזקן, אשר השיב לו: "אלוהים לא רצה שתהיה כמו השועל. הוא רצה שתהיה כמו הזאב! לכל אחד מאיתנו יש כוח מסוים, והוא מספק לנו שלל רמזים כדי שנדע כיצד להשתמש בו. אסור לנו לראות את עצמנו באור שלילי, אלא תמיד באור חיובי. אתה אינך שועל שאיבד את רגליו, אלא אדם שיש כוח במותו, ולכן עליך לראות את עצמך כאדם חזק שביכולתו לעזור לאחרים, כולל לעצמך. אל תעשה את הבחירה הקלה בחיים - עשה את הבחירה הנכונה."

לפתע הבין הבטלן שהאדם הזקן שאיתו דיבר וחלק מזון הוא אותו קשיש שהוא ברח ממנו יומיים לפני. בתחילה הרגיש רע, אך מיד ידע מה עליו לעשות: הוא התנצל והבין שאין ביכולתו של הקשיש לטפס על העצים שבחווה שלו עצמו על מנת לקטוף את פירותיהם, לכן הציע לו את שירותיו, בתמורה לאפשרות לאכול מפירות העצים. מאותו רגע ואילך, עזר הבטלן לחוואי הקשיש ונהנה מבטן מלאה מדי יום ביומו - הוא גילה כיצד ביכולתו לעזור לאחרים, וגם לעצמו.